

Na temelju čl. 9. i 25. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", br. 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06, 48/08, 34/12 i 77/12), članka 2. Zakona o mikrokreditnim organizacijama ("Službene novine FBiH", broj: 59/06), članka 13. Zakona o zaštiti žiranta u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 100/13) i članka 18. Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj: 42/04), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH na 56. sjednici održanoj dana 18.03.2014. godine, donosi

**ODLUKU
O MINIMALNIM STANDARDIMA ZA DOKUMENTIRANJE KREDITNIH
AKTIVNOSTI MIKROKREDITNIH ORGANIZACIJA I PROCJENU
KREDITNE SPOSOBNOSTI**

Članak 1.

Ovom Odlukom propisuju se minimalni standardi za dokumentiranje kreditne aktivnosti mikrokreditnih organizacija (u daljnjem tekstu: MKO), te uvjeti za procjenu i dokumentiranje kreditne sposobnosti glavnog dužnika, sudužnika i žiranta za kredite koje odobrava MKO, uključujući i kredite u kojima je žirant instrument osiguranja.

Članak 2.

- (1) MKO može odobriti mikrokredit (u daljnjem tekstu: kredit) samo na temelju odgovarajućeg ugovora u pisanoj formi.
- (2) Izmjene rokova ili drugih uvjeta kredita MKO može vršiti samo u pisanoj formi putem odgovarajućih izmjena i dopuna (aneksa) ugovora.

Članak 3.

MKO je dužna osigurati da se za svaki odobreni kredit otvori kreditni dosje prije zaključenja ugovora o kreditu i isti voditi i ažurirati sve do konačne otpate kredita.

Članak 4.

- (1) MKO je dužna utvrditi identitet za sve fizičke i pravne osobe koje žele biti njihovi klijenti i u tu svrhu trebaju osigurati sve informacije i dokumente propisane Odlukom o minimalnim standardima aktivnosti mikrokreditnih organizacija na sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.
- (2) MKO je dužna da od tražitelja kredita, čiji zahtjev razmatra, zahtijeva i pribavi najmanje one podatke, informacije i dokumentaciju koji su propisani u ovoj Odluci.
- (3) U slučaju kad je zahtjev za dodjelu kredita odbijen, MKO je dužna svu prikupljenu dokumentaciju, uz pismeni podnesak vratiti podnosiocu zahtjeva.

Članak 5.

Kreditni dosje mora sadržavati sve dokumente na temelju kojih je kredit odobren kao i sve druge dokumente vezane za odobreni kredit, a najmanje sljedeće:

- a) zahtjev za kredit potpisan od podnositelja zahtjeva u kojem je navedena svrha u koju će kredit biti korišten;
- b) ovjerenu kopiju identifikacijskog dokumenata i potvrdu o mjestu boravka (npr. osobna iskaznica, putovnica, potvrda o prebivalištu i sl.) glavnog dužnika, sudužnika i žiranta, ukoliko se radi o fizičkim osobama;
- c) ovjerenu kopiju izvoda iz registra pravnih subjekata glavnog dužnika, sudužnika i žiranta, ukoliko se radi o pravnim osobama;
- d) ovjerenu kopiju Rješenja nadležnog organa uprave glavnog dužnika, sudužnika i žiranta ukoliko se radi o osobama koje obavljaju samostalnu djelatnost;
- e) originalni primjerak ugovora o kreditu zajedno s otplatnim planom;
- f) posljednji financijski izvještaj, uključujući bilancu stanja, račun dobiti i gubitka, izvješće o novčanim tokovima itd., potpisani od odgovorne osobe ukoliko je riječ o pravnoj osobi;
- g) potvrda o zaposlenju i plaći ili iznosu godišnjeg prihoda podnositelja zahtjeva, ukoliko je riječ o fizičkoj osobi, te dokumente o ostalim izvorima sredstava (npr. ugovor o zakupu, ovjerenu izjavu podnositelja zahtjeva o ostalim primanjima koja ne mogu biti dokumentirana na drugi način);
- h) dokumentaciju koja se odnosi na kontrolu i ocjenu financijskog stanja glavnog dužnika i njegove sposobnosti da vrši otplatu kredita po ugovorenim uvjetima s analizom koju je obavio, odnosno ovjerio odgovorni zaposlenik MKO kojom je potvrđeno da su novčani tokovi glavnog dužnika odgovarajući za otplatu kredita;
- i) odluku nadležnog organa MKO o odobravanju kredita, koja sadrži rokove, kamatu i druge uvjete pod kojima je kredit odobren;
- j) dokumentaciju koja potvrđuje namjenu kredita;
- k) ukoliko je podnositelj zahtjeva zastupnik druge osobe neophodno je osigurati primjerak dokumenta kojim se to potvrđuje;
- l) dokumenti vezani uz kredit osiguran instrumentom osiguranja (dokumentacija vezana za sredstva osiguranja kredita ili kopija iste, kao npr. mjenice, zalog, hipoteka, osiguranje i sl.);
- m) dokumente koji navode novčani iznos na koji je kreditirana imovina osigurana kod odgovarajuće institucije gdje je to moguće;
- n) dokumente o troškovima radova (predračun radova) za kredit odobren u svrhu izgradnje, obnove ili adaptacije nekretnine - izvješća o namjenskom korištenju kredita sačinjenim od strane MKO ili dokumente o prijemu objekta kojim se potvrđuje završetak radova;
- o) u slučaju izmjena i dopuna ugovora o kreditu nakon odobrenja kredita, dokumenta koja to potvrđuju i definiraju;
- p) dokument (izvod banke) koji potvrđuje isplatu kredita, te dokumente koji prate i potvrđuju otplatu kredita, u cijelosti ili djelimično, i sadrže izvor (način) otplate kredita (uplate od glavnog dužnika ili realizacija kolaterala), a u slučaju prijevremene otplate kredita, originalni primjerak izjave glavnog dužnika o razlozima prijevremene otplate;
- q) dokumente koji odražavaju financijsko stanje žiranta za dani kredit;

- r) dokumente koji sadrže informacije o mjerama koje je MKO preuzela prema neurednom glavnom dužniku (npr. opomene, aktiviranje dužnikovih instrumenata osiguranja, i sl.);
- s) svu prepisku i dokumentaciju koja odražava kontakte između MKO i glavnog dužnika, eventualno sudužnika ili žiranta po kreditu (ukoliko ih ima i ukoliko je bilo takvih kontakata) nakon zaključenog ugovora o kreditu (npr. prepiska, izvješće o posjetu korisniku, i sl.);
- t) pismenu suglasnost za korištenje podataka iz CRK-a za glavnog dužnika i sudužnika ili žiranta po kreditu ukoliko ih ima, te izvješća iz CRK-a za navedene osobe;
- u) dokaz da je žirant po kreditu upoznat od strane MKO s uvjetima kredita, financijskim stanjem glavnog dužnika i drugim relevantnim informacijama;
- v) ocjenu kreditne sposobnosti glavnog dužnika, sudužnika i žiranta s dokumentacijom koja potvrđuje ocjenu sposobnosti i izvješću kreditnog odbora o odobrenju/odbijanju kreditnog zahtjeva.

Članak 6.

- (1) Prije zaključivanja ugovora o kreditu, MKO je dužna procijeniti kreditnu sposobnost glavnog dužnika, sudužnika i žiranta, na temelju odgovarajuće dokumentacije i podataka dobivenih od glavnog dužnika, uvidom u centralni registar kredita (CRK) i druge kreditne registre, uz pisanu suglasnost osobe na koju se podaci iz registra odnose, kao i drugih javnih registara i baze podataka.
- (2) Prije zaključivanja ugovora o kreditu MKO je dužna, uz prethodnu pisanu suglasnost glavnog dužnika, sudužnika i žiranta, međusobno ih informirati i upoznati s dokumentacijom i podacima pribavljenim u postupku procjene kreditne sposobnosti.
- (3) Ukoliko neka osoba iz stavka (1) ovoga članka nije suglasna da se dobiveni podaci i dokumentacija za procjenu njegove kreditne sposobnosti priopće drugim osobama, MKO je dužna o toj činjenici upoznati druge osobe.

Članak 7.

- (1) Ocjenu kreditne sposobnosti glavnog dužnika – fizičke osobe, MKO je dužna vršiti na temelju analize:
 - a) njegove kreditne povijesti, tj urednosti u izmirenju ranije ugovorenih obveza, pri čemu osobi čije kredite izmiruju žiranti ne može biti odobren kredit osim u slučaju da žiranti daju svoju suglasnost za navedeno;
 - b) stupnja kreditne zaduženosti glavnog dužnika koja se utvrđuje kao odnos ukupnih mjesečnih kreditnih obveza i ukupnih mjesečnih neto primanja dužnika. Ukupne mjesečne kreditne obveze se utvrđuju na temelju izvoda iz CRK-a odnosno svih trenutnih mjesečnih obveza navedenih u CRK-u kao i potencijalne mjesečne kreditne obveze koja može proizaći iz odobravanja traženog kredita. Ukupna mjesečna neto primanja se utvrđuju po osnovi plaće koja se dokazuje potvrdom o mjesečnoj plaći (ček od mirovine ili druge redovne mjesečne naknade) ili prijavom ukupnih godišnjih prihoda. Ukoliko se radi o primanjima koje nije moguće dokumentirati na navedeni način, MKO može uzeti u obzir prihode iz ekonomske djelatnosti ili drugi nedokumentirani prihod ukoliko glavni dužnik dostavi ovjerenu izjavu o ukupnim primanjima kao i izvore primanja koji se u slučaju izračuna ukupnih primanja ponderiraju sa maksimalno 60%. U cilju procjene tekućih i budućih financijskih

- mogućnosti glavnog dužnika MKO treba uzeti u obzir prosječne troškove kućanstva istog;
- c) mogućeg utjecaja budućih potencijalnih obveza koje je glavni dužnik već preuzeo.
- (2) MKO je dužna svojim internim aktima utvrditi maksimalno dozvoljene limite stupnja kreditne zaduženosti glavnog dužnika u odnosu na njegova mjesečna neto primanja, pri čemu stupanj kreditne zaduženosti glavnog dužnika ne može opteretiti redovna mjesečna neto primanja u većem iznosu od onog koji je utvrđen Zakonom o izvršnom postupku i Zakonu o radu.
- (3) U slučaju da se ugovara kreditni odnos koji osim glavnog dužnika fizičke osobe, ima i sudužnika fizičku osobu, MKO je dužna provesti i ocjenu kreditne sposobnosti tog sudužnika sukladno stavku (1) ovoga članka. MKO može u ukupna redovna mjesečna neto primanja glavnog dužnika uključiti i redovna mjesečna neto primanja sudužnika vodeći računa o limitima iz stavka (2) ovoga članka.
- (4) U slučaju da se ugovara kreditni odnos koji osim glavnog dužnika fizičke osobe, ima i žiranta – fizičku osobu, MKO je dužna provesti i ocjenu kreditne sposobnosti tog žiranta sukladno stavku (1) ovoga članka, imajući u vidu da u slučaju otplate kredita od strane žiranata/žiranta visina rate ne smije prelaziti trećinu redovnih mjesečnih neto primanja svakog žiranta pojedinačno.
- (5) U slučaju da se ugovara kreditni odnos koji osim glavnog dužnika fizičke osobe ima i sudužnika i/ili žiranta pravnu osobu, MKO je dužan provesti i ocjenu kreditne sposobnosti tog sudužnika i/ili žiranta sukladno članku 8., stavak (1) ove Odluke.
- (6) Ocjena kreditne sposobnosti glavnog dužnika, sudužnika i žiranta s dokumentacijom koja potvrđuje provedenu ocjenu iz st. (1), (3), (4) i (5) ovoga članka je sastavni dio kreditnog dosjea glavnog dužnika - fizičke osobe.
- (7) U slučaju restrukturiranja ranije odobrenog kredita, MKO je dužna sačiniti novu procjenu kreditne sposobnosti glavnog dužnika, sudužnika i žiranata.
- (8) U smislu ovoga članka kao glavni dužnik/sudužnik – fizička osoba, podrazumijevaju se i fizičke osobe koje uzimaju kredit za obavljanje samostalne djelatnosti.

Članak 8.

- (1) Ocjenu kreditne sposobnosti glavnog dužnika – pravne osobe, MKO je dužna vršiti na temelju analize:
- a) pokazatelja profitabilnosti;
 - b) pokazatelja likvidnosti;
 - c) adekvatnosti novčanih tokova s aspekta izmirenja obveza;
 - d) pokazatelja financijske strukture, a prije svega stupnja zaduženosti;
 - e) gospodarske grane u kojoj glavni dužnik posluje, položaja glavnog dužnika na tržištu, specifičnih karakteristika glavnog dužnika i drugih relevantnih pokazatelja;
 - f) kreditne povijesti glavnog dužnika, odnosno urednosti u izmirenju ranije ugovorenih kreditnih obveza, pri čemu pravnoj osobi čije kredite izmiruju žiranti ne može biti odobren novi kredit bez prethodne suglasnosti istih;

- g) procjena tekućih finansijskih mogućnosti glavnog dužnika koja treba biti bazirana na iznosima prihoda i rashoda koji se mogu provjeriti, pri čemu treba da je primijenjena adekvatna razina konzervativnosti pri procjeni varijabilnih elemenata prihoda koji su uzeti u obzir i dr.
- (2) Na temelju ocjene kreditne sposobnosti glavnog dužnika pravne osobe, sukladno stavku (1) ovoga članka, MKO treba biti uvjerena i može pokazati da je glavni dužnik pravna osoba, kreditno sposobna da servisira svoje tekuće i buduće kreditne obveze u skladu s ugovorenim uvjetima.
- (3) U slučaju da se ugovora kreditni odnos koji osim glavnog dužnika pravne osobe, ima i sudužnika i/ili žiranta pravnu osobu, MKO je dužna provesti i ocjenu kreditne sposobnosti sudužnika sukladno stavku (1) ovoga članka. MKO može kreditnu sposobnost utvrđivati za dužnika i sudužnika zajedno.
- (4) U slučaju da se ugovora kreditni odnos koji osim glavnog dužnika pravne osobe, ima i sudužnika i/ili žiranta fizičku osobu, MKO je dužna provesti i ocjenu kreditne sposobnosti tog sudužnika i/ili žiranta sukladno članku 7., st. (1) ove Odluke.
- (5) Ocjena kreditne sposobnosti glavnog dužnika - pravne osobe s dokumentacijom koja potvrđuje provedenu ocjenu iz st. (1), (3) i (4) ovoga članka je sastavni dio kreditnog dosjea glavnog dužnika pravne osobe.

Članak 9.

Odredbe ove Odluke primjenjuju se i na sve druge fizičke i pravne osobe koje na bilo koji način pristupaju ili preuzimaju obveze iz kredita ili garantiraju za iste.

Članak 10.

- (1) Poslije zaključivanja ugovora MKO je dužna odmah uručiti jedan primjerak ugovora glavnom dužniku, te sudužniku i žirantu.
- (2) Za sve što nije propisano ovom Odlukom, a odnosi se na kredite koji imaju žiranta kao instrument osiguranja kredita primjenjuju se neposredno odredbe Zakona o zaštiti žiranata u Federaciji BiH.

Članak 11.

- (1) MKO su dužne dokumentirati da se isplata kredita isključivo vrši putem računa koje MKO ima kod banaka.
- (2) MKO su dužne dokumentirati da su prikupljene uplate mjesečnih anuiteta klijenata položene na račun kod banaka najkasnije naredni radni dan.

Članak 12.

- (1) U slučaju kada je MKO stekla pravo potraživanja po osnovi kredita, u cijelosti ili djelimično, dužna je otvoriti kreditni dosje za takav kredit na dan stjecanja prava potraživanja.

- (2) Prijenos potraživanja iz stavka (1) ovoga članka može se vršiti samo između MKO.
- (3) U kreditni dosje iz stavka (1) ovoga članka MKO je dužna uložiti kompletnu dokumentaciju koja se ranije nalazila u kreditnom dosjeu prethodnog vlasnika potraživanja, u originalu ili njene ovjerene fotokopije, a ista treba biti usklađena sa zahtjevima iz ove Odluke.

Članak 13.

- (1) MKO su dužne, na temelju odredaba ove Odluke, donijeti politike i procedure za dokumentiranje kreditnih aktivnosti, uključujući i postupak procjene kreditne sposobnosti prilikom odobravanja kredita i tijekom korištenja istog, koje će biti usvojene od strane nadležnih organa MKO i koje će biti predmet periodične procjene i revidiranja sukladno rezultatima procjene, a najmanje na godišnjoj razini.
- (2) MKO su dužne uskladiti svoje poslovanje s ovom Odlukom u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ove Odluke, osim u slučaju iz čl. 10 i 11. ove Odluke po kojima su MKO dužne postupati odmah po stupanju na snagu ove Odluke.
- (3) Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj: U.O.-56-9/14
Sarajevo, 18.03.2014. godine

PREDSJEDNICA
UPRAVNOG ODBORA

Rajka Topčić, dipl. oec., v.r.